

Oogregistratie en visuele aandacht voor verliesgerelateerde stimuli bij rouwende mensen

Gepubliceerd: 06-12-2010 Laatst bijgewerkt: 04-05-2024

Het primaire doel van de studie is vaststellen of mensen die hoger scoren op ruminatie een sterker aandachtspatroon van vigilantie en vermijding vertonen voor verliesgerelateerde stimuli. We verwachten dat ruminatie bij rouw een positieve relatie...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Aanpassingsstoornissen (incl. subtypes)
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON34589

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Oogregistratie en visuele aandacht voor verliesstimuli bij rouw

Aandoening

- Aanpassingsstoornissen (incl. subtypes)

Synoniemen aandoening

Rouw, Verliesverwerking

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Utrecht

Overige ondersteuning: Zon-MW

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Aandacht, Rouw, Ruminatie, Verliesverwerking

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire uitkomstmaten zijn:

- a) de gemiddelde hoeveelheid tijd die er gekeken wordt naar specifieke verliesgerelateerde beeldwoordcombinaties (overledene + verliesgerelateerd woord) in de eerste 500 ms;
- b) de gemiddelde hoeveelheid tijd die er gekeken wordt naar specifieke verliesgerelateerde beeldwoordcombinaties (overledene + verliesgerelateerd woord) in de 9500 ms na de eerste 500 ms;
- c) de gemiddelde hoeveelheid tijd die er gekeken wordt naar verliesgerelateerde woorden in de eerste 500 ms;
- d) de gemiddelde hoeveelheid tijd die er gekeken wordt naar verliesgerelateerde woorden in de 9500 ms na de eerste 500 ms;

Secundaire uitkomstmaten

De secundaire uitkomstmaten zijn:

- a) de proportie eerste fixaties van de deelnemer op specifieke beeldwoordcombinaties (overledene + verliesgerelateerd; overledene + neutraal; overledene + negatief; onbekende + verliesgerelateerd; onbekende + neutraal; onbekende + negatief);
- b) de gemiddelde hoeveelheid woorden die correct worden herinnerd (verliesgerelateerd, neutraal en negatief);
- c) de gemiddelde hoeveelheid woorden die correct worden herkend

(verliesgerelateerd, neutraal en negatief)

d) de gemiddelde emotionele oordelen op Self-Assessment Manikins (valentie, intensiteit en dominantie) voor ieder type beeldwoordcombinaties (overledene + verliesgerelateerd; overledene + neutraal; overledene + negatief; onbekende + verliesgerelateerd; onbekende + neutraal; onbekende + negatief).

e) het gemiddelde verschil in pupildilatatie in millimeters voor ieder type van beeldwoordcombinaties (overledene + verliesgerelateerd; overledene + neutraal; overledene + negatief; onbekende + verliesgerelateerd; onbekende + neutraal; onbekende + negatief).

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Het verlies van een dierbare is een van de meest stressvolle levensgebeurtenissen die een persoon kan meemaken. Hoewel de meeste personen het rouwproces doorlopen zonder professionele interventie, ontwikkelen sommige mensen complicaties in hun rouwproces en/of fysieke en mentale gezondheidsproblemen. Onderzoek heeft aangetoond dat ruminatieve gedachten mogelijk een van de centrale factoren zijn die verliesverwerking negatief beïnvloeden. Ruminatie tijdens verliesverwerking bestaat uit repetitieve gedachten over de gebeurtenissen die naar het verlies geleid hebben, redenen waarom het verlies plaatsvond en emotionele en fysieke consequenties van het verlies. Hogere ruminatie bij rouwende mensen heeft verbanden met verlaagd welzijn en hogere depressie en angst. Hoewel de negatieve effecten van ruminatie tijdens rouw uitgebreid bestudeerd zijn, blijft het onduidelijk wat de functie van ruminatie is. Veel onderzoekers denken dat het een confrontatiestrategie is. Zij geloven dat rouwende personen zichzelf herhaaldelijk confronteren met de realiteit van het verlies en dat zij door deze herhaalde blootstelling het verlies geleidelijk een plek kunnen geven. Deze interpretatie is recent echter in twijfel getrokken. Sommige onderzoekers stellen nu dat ruminatie gelijk is aan vermijding. Volgens deze onderzoekers denken rouwende mensen herhaaldelijk aan redenen voor het verlies, waarom het verlies heeft plaatsgevonden en de consequenties van het verlies om niet aan de realiteit van het verlies na te denken. Als zodanig ontwricht en verlengt ruminatie het rouwproces. De huidige studie wil verhelderen of ruminatie

tijdens rouw confrontatie of vermijding van de realiteit van het verlies is door de aandachtspatronen van rouwenden te onderzoeken voor verliesspecifieke stimuli.

Het bestuderen van aandacht is een algemeen geaccepteerde en rigoreuze methode om vermijding en confrontatie te bestuderen. Oogregistratie is op dit moment de meest geavanceerde wijze om aandachtspatronen te onderzoeken (voor een voorbeeld in een ander veld: Rinck & Becker, 2006). In deze studie wordt het tijdspatroon van aandacht van rouwende mensen voor specifieke rouwgerelateerde stimuli voor het eerst vastgelegd met behulp van twee oogregistratietaken. Wij verwachten hierbij dat rouwende mensen die meer rumineren een sterker angstig vermijgend patroon van aandacht laten zien voor verliesspecifieke stimuli. Dit betekent dat hoe hoger zij scoren op ruminatie, hoe sterker zij initiële verhoogde aandacht (vigilantie) en daaropvolgend verminderde aandacht (vermijding) van angstrelevante stimuli (d.w.z. verliesgerelateerde stimuli) zullen vertonen.

Doel van het onderzoek

Het primaire doel van de studie is vaststellen of mensen die hoger scoren op ruminatie een sterker aandachtspatroon van vigilantie en vermijding vertonen voor verliesgerelateerde stimuli. We verwachten dat ruminatie bij rouw een positieve relatie vertoont met de hoeveelheid tijd die er onbewust naar verliesgerelateerde stimuli wordt gekeken (d.w.z. in de eerste 500 ms), wat een indicatie is voor initiële vigilantie. We verwachten een negatieve lineaire relatie met de hoeveelheid tijd die er bewust naar verliesgerelateerde stimuli wordt gekeken (d.w.z. in de 9500 ms na de eerste 500ms), wat een indicatie is voor vermijding.

Onderzoeksopzet

De studie is een 'within subjects' experimentele studie die bestaat uit vier fasen. In de eerste fase vullen deelnemers zes vragenlijsten in (respectievelijk over achtergrondinformatie, depressie, rouwcomplicaties, posttraumatische stress, depressieve ruminatie en ruminatie bij rouw). In de tweede fase krijgen deelnemers twee oogregistratietaken ('eye tracking tasks'). In de derde fase maken de deelnemers twee geheugentaken; een herinneringstaak en een herkenningstaak. In de vierde fase krijgen de deelnemers een emotionele beoordelingstaak. Voor de eerste fase doorlopen de deelnemers een procedure voor geïnformeerde toestemming en na de laatste fase wordt er een afsluitend gesprek met de deelnemers gevoerd. De gehele procedure duurt ongeveer een uur.

Inschatting van belasting en risico

Een centraal aspect van deze studie, het blootstellen van deelnemers aan verliesgerelateerde stimuli, kan beschouwd worden als een intrusieve procedure.

Deze keuze wordt echter weloverwogen genomen. Alle procedures die worden gebruikt in de huidige studie zijn succesvol toegepast in eerder onderzoek naar verliesverwerking en zelfs posttraumatische stress, zonder dat dit negatieve gevolgen had voor de participanten. Om de kans op negatieve emotionele reacties van participanten nog verder te verminderen, worden mensen die recent een verlies hebben ervaren (d.w.z. minder dan 6 maanden geleden) uitgesloten van deelname. Hoewel de negatieve gevolgen voor participanten waarschijnlijk laag zullen zijn, is de wetenschappelijke en klinische relevantie van het onderzoek zeer hoog. Inzicht in ruminatie en vermijding bij rouwende mensen is cruciaal voor het begrijpen van de ontwikkeling en persistentie van rouwcomplicaties in het rouwproces. Bovendien zullen de uitkomsten van deze studie mogelijk richting geven aan de ontwikkeling van therapeutische interventies voor rouwende mensen. Meer specifiek: als ruminatie confrontatie is, zouden therapeutische interventies voor rouwendenden zich sterker moeten richten op afleiding, terwijl als ruminatie vermijding is, zouden therapeutische interventies zich sterker moeten richten op confrontatie (zie ook HS 8.3 van het protocol).

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
3584 CS Utrecht
NL

Wetenschappelijk

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
3584 CS Utrecht
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

De deelnemer moet 18 jaar of ouder zijn.
De deelnemer heeft een goede beheersing van de Nederlandse taal.
De deelnemer heeft een verlies van een ouder, kind, partner, broer of zus meegemaakt.
De deelnemer heeft dit verlies meer dan 6 maanden geleden maar minder dan 4 jaar geleden meegemaakt.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

De deelnemer geeft aan serieuze suïcidale intenties te hebben.
De deelnemer lijdt aan psychoses en/of schizofrenie.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Blindering: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Anders

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 28-04-2011

Aantal proefpersonen: 60

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 06-12-2010

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METIGG: Medisch Ethische Toetsingscommissie Instellingen
Geestelijke Gezondheidszorg (Utrecht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL33548.097.10